

Nr 70.

Av herr Osberg, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående statsunderstöd för nybyggnad och förbättring av till allmänt underhåll ej indelta utfartsvägar.

För att ett lands och en orts naturtillgångar och produkter skola kunna tillgodogöras och utnyttjas, erfordras kommunikationsanstalter, lämpligen anordnade och motsvarande behovet. Ju bättre och fullkomligare dessa kommunikationsmedel äro i förhållande till behovet, i desto större utsträckning kan också landets och ortens naturtillgångar komma till nytta och användning i den allmänna hushållningen. Det allmännas såväl som det enskildas väl kräver ju också, att befintliga, men obegagnade ekonomiska resurser bliva utbrukade och bragta till levande kapital i så stor utsträckning som möjligt. Om de allmänna och enskilda intressena i sådant hänseende mötas och sammanfalla uti gemensamma krav, tillkommer det också både det allmänna och det enskilda att sörja för åtgärders vidtagande i syfte att möjliggöra tillgodogörandet av eljest oåtkomliga tillgångar.

Då kommunikationsmedlen i den allmänna och enskilda hushållningen spela en så betydande roll, är det av största vikt att vården och förbättrandet av desamma icke försummas. I sådant hänseende har man likväl icke blott att sörja för tillkomsten, förbättringen och underhållet av de allmänna samfärdsmedlen, järnvägarna, lands- och bygdevägarna etc. utan även att de dem tillstötande s. k. utfartsvägarna tillökas, förbättras och underhållas så, som behovet och förhållandena kräva och påkalla. Ett försummande av dessa senare kan gott sägas vara ett missvårdande av de förra i fråga om dessas ekonomiska bärighet eller syfte. Ju större lättnader, som kunna beredas för framforslandet av produkterna till de stora

transportlederna, desto större blir fraktsättningen å dessa, och ju bättre de därutav härflytande ekonomiska resultaten. Värden och förbättrandet av utfartsvägarna kan därför icke betraktas med likgiltighet, utan bör åt denna del av kommunikationsväsendet i stället all den uppmärksamhet och omvårdnad lämnas, som i sådant avseende kan åvägbringas. Från det allmännas sida har hittills så gott som ingen uppmärksamhet varit riktad på våra utfartsvägar, utan har omvårdnaden av desamma varit överlämnad åt det enskilda godtycket. Att byggandet och förbättrandet av detta slag utav vägar vid förhållandet att förbättringsåtgärden varit beroende av den enskilda företagsamheten och förmågan icke blivit ägnad den uppmärksamhet, som är förenlig med allmänt och enskilt väl, är självklart. Orsaken till försummelsen härvidlag får dock förvisso icke uteslutande tillskrivas liknöjdheten och initiativbristen hos den enskilde utan kanske lika mycket den bristande pekuniära förmågan. I regel är det nog den ekonomiskt svagaste delen av befolkningen, som bor längst borta från de stora, till allmänt underhåll indelade lands- och bygdevägarna, och är det därför alltså dessa ekonomiskt svaga, som i främsta rummet äro hänvisade att betjäna sig av utfartsvägarna. Att byggandet och underhållet av dessa vid sådant förhållande skall i betydlig grad försummas är tydligt, och där något i förbättringshänseende göres, måste det för vederbörande bliva ytterst betungande och kännbart. Och om den enskilde i det längsta drager sig för utgifter och omkostnader av dylik art, bör det vara både ursäktligt och förklarligt, helst dessa avses och obekvämt boende i ingen mån äro lindrade från deltagandet i byggandet och underhåll av de allmänna lands- och bygdevägarna.

Om därför något från det allmännas sida åtgjordes för att i någon form upphjälpa och förbättra våra utfartsvägar skulle detta förvisso vara en åtgärd, som icke kunde bliva utan sina i god och nyttig riktning fruktbringande följder. Den enskilda företagsamheten skulle härigenom också med all säkerhet eggas och uppmuntras till uppoffringar på området, vilka eljest skulle utebliva. Därjämte skulle den känsla av missnöje, som på många håll gör sig gällande mot skyldigheten att underhålla vägar, vilka de underhållsskyldiga själva måhända aldrig använda, ej heller av desamma har någon som helst annau, till synes, direkt fördel av, under det de utan ringaste bistånd av andra hava sin egen långa och svåra utfartsväg att underhålla, bliva i väsentlig mån motverkad.

På grund av det anförda får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det täcktes Kungl. Maj:t utreda på vad sätt och under vilka villkor statsunderstöd bör beredas företag, som avse nybyggnad eller förbättring av till allmänt underhåll ej indelta utfartsvägar samt för riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Stockholm den 26 januari 1915.

Oscar Osberg.
